

9. *Миролюбов А. А.* Майкл Уэст и его методика обучения чтению / А. А. Миролюбов // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 2. – С. 46-47, 54.
10. *Миролюбов А. А.* Метод Пальмера / А. А. Миролюбов // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 1. – С. 48-54.
11. *Пассов Е. И.* Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению : пособие для учителей иностран. яз. / Е. И. Пассов. – М. : Просвещение, 1991. – 223 с.
12. *Румянцева И. М.* Психология речи и лингвопедагогическая психология / И. М. Румянцева. – М. : ПЕР СЭ; Логос, 2004. – 319 с.
13. *Скалкин В. Л.* Основы обучения устной иноязычной речи / В. Л. Скалкин. – М. : Рус. язык. – 1981. – 248 с.
14. *Утробина А. А.* Методика преподавания и изучения иностранного языка : конспект лекций / А. А. Утробина. – М. : Приор-издат, 2006. – 112 с. – (Серия “Конспект лекций”).
15. *Щукин А. Н.* Обучение иностранным языкам. Теория и практика : уч. пособ. [для период. и студ.] / А. Н. Щукин. – М. : Филоматис, 2007. – 480 с.
16. *Celce-Murcia M.* Teaching English as a Second or Foreign Language / M. Celce-Murcia. – Boston: Heinle&Heinle, 2001. – 586 p.

ЛАГОДИНСКИЙ А. С. Тенденции развития современных методов обучения иностранным языкам

В статье проанализированы методы обучения иностранным языкам в XX–XI вв. и исследованы тенденции их развития

Ключевые слова: *методы обучения иностранным языкам; прямые методы; сознательные методы; интенсивные методы; интерактивные методы*

LANODYNSKYI O. S. Tendencies in the Development of Modern Foreign Language Teaching Methods.

The article analyzes methods of teaching foreign languages in the 20-21 centuries and researches the tendencies for their development

Keywords: *foreign language teaching methods; direct methods; conscious methods intensive methods; interactive methods*

**Мелаш В. Д., Молодиченко В. В.
Мелітопольський педагогічний університет**

**МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ**

Методична підготовка майбутніх учителів початкової школи до екологічного мислення. У статті автори надають інформацію про діючу авторську педтехнологію безперервної екологічної освіти в системі (ЗНК-ВНЗ) та про створення студентської наукової лабораторії “Екологічна освіта для сталого розвитку” при Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

Ключові слова: *педтехнологія безперервної екологічної освіти, студентська наукова лабораторія “Екологічна освіта для стійкого розвитку”.*

Упродовж тривалого часу історії людство пишалось своїми перемогами над природою. Її ресурси здавались невичерпаними, а природні зв'язки вічні і не похідні. Зараз людство змушене переоцінити

власне місце і роль у системі природи, бо сучасна екологічна криза, яка його спіткала, виявилася системним явищем нового порядку. По-перше, її походження пов'язане з тим, що людська популяція, розпочала потужну перетворювальну діяльність щодо біосфери, спрямовану виключно на задоволення власних потреб; по-друге, ця діяльність з роками стає інтенсивнішою; по-третє, більшість її наслідків мають незворотній характер. За таких умов виникає необхідність по-новому подивитися на найближчі і віддалені перспективи майбутнього людської популяції.

Німецький вчений – гуманіст Й. Гете стверджував, що “нема нічого страшнішого за діяльнісне невігластво”. Відсутність знань в умовах, коли людина так чи інакше втручається в усі природні процеси на Землі, але ще не навчилася передбачати наслідки свого впливу, саме небезпека “діяльнісного невігластва” надає підстави стверджувати, що у подоланні екологічної кризи усе більшого значення набуває екологічне мислення, що забезпечує екологічна освіта.

Отже, проблема розвитку екологічної освіти в Україні є надзвичайно складним завданням, яке потребує особливого підходу як з боку освітян, так і з боку державної влади, проте незважаючи на підвищену актуальність вона наразі не посідає належного місця у загальній системі освіти і на цей момент перебуває у незадовільному стані.

На думку багатьох вчених, зокрема С. І. Дерябо, М. І. Доброхода, М. М. Кисельова, В. С. Крисаченка, Д. С. Лихачова, М. М. Моїсеєва, А. Д. Урсула, М. Ф. Реймерса, А. В. Степанюк [1-5] та інших, людина спроможна протистояти сучасним глобальним проблемам тільки за умов сформованого екоцентричного типу мислення, що орієнтує людину на відповідну екологічну тобто “моральну поведінку” як “зовнішній прояв природовідповідної діяльності людини”.

Мета сучасної екологічної освіти, у визначенні С. Д. Дерябо і В. А. Ясвіна [1] – формування особистості з екоцентричним типом мислення, свідомості, яку вони визначають як систему уявлень, понять про світ, для якого характерним є: відсутність протистояння людини і природи; сприйняття природних об'єктів як повноправних суб'єктів, партнерів у взаємодії з людиною; баланс прагматичної і непрагматичної взаємодії з природою.

Складовою Державного стандарту загальної середньої освіти є базовий навчальний план. Базовий навчальний план для початкової школи складається з декількох освітніх галузей: мова і література, математика, здоров'я і фізична культура, технологія, мистецтво, людина і світ.

Освітня галузь “Людина і світ” є найбільш сприятливішою для

формування екологічного мислення та свідомості молодших школярів. Освітня галузь включає систему інтегрованих знань про об'єкти і явища навколишнього світу і взаємозв'язки та залежності між ними.

Навчальна програма "Я і Україна" – взагалі сприяє формуванню в учнів потреби до пізнання світу і людини. Знайомить учнів з різноманітністю природи, господарською діяльністю населення, охороною і збереженням природи рідного краю, з системою цінностей у ставленні до природи, до людей, до самого себе; спрямовує практичну діяльність учнів, пов'язану з охороною та збереженням природних багатств. Але ці знання викладені ні системно, ні послідовно, що гальмує формування екологічного мислення та екологічної свідомості. Потрібна система формування екологічних знань і вмінь, включає додаткову освіту, використовує нові педагогічні технології за рахунок варіативної частини навчального плану. А головне, потрібні кваліфіковані педагоги, які спроможні здійснювати ці педтехнології.

Мета статті полягає у розробці методичних основ підготовки майбутніх учителів початкової школи до екологічного мислення, які спроможні здійснювати безперервну екологічну освіту.

Для реалізації цієї мети нами була запропонована педтехнологія безперервної екологічної освіти (автор В. Д. Мелаш) [7, 8]. Її мета:

- 1) формування екологічної культури в освітній системі (д/с – ЗНК – ВНЗ) на основі наступності і безперервності;
- 2) організація методичного центру на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;
- 3) методична підготовка студентів – майбутніх учителів екології;
- 4) підготовка студентів до просвітницької діяльності;
- 5) підготовка майбутніх учителів екології до роботи у позашкільних закладах.

Педагогічна педтехнологія безперервної екологічної освіти передбачає створення двох модулів

І модуль (освітній):

- 1) відбір головних понять на всіх етапах навчання на принципах безперервності і наступності;
- 2) створення і апробацію програм з екології для шкіл, позашкільних закладів та вищих навчальних закладів;
- 3) пропаганду екологічних знань (здоровий спосіб життя, відповідальне ставлення до природи) за допомогою організацій міських екологічних зльотів;
- 4) розробку концепцій перспективної багаторівневої методичної підготовки студентів зі спеціальностей: хімія – екологія, географія – екологія, початкове та дошкільне навчання з екологічним напрямом при Мелітопольському державному

педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

5) виявлення та аналіз особливостей підходу до екологічної освіти на кожному етапі навчання, рівня наступності екологічних знань та розробку єдиного технологічного підходу в організації системної безперервної екологічної освіти.

II модуль (правовий) передбачає створення методичного центру екологічної освіти дітей дошкільного, шкільного віку а також студентів, на основі науково-дослідницьких об'єднань при Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

У ході досліджень були розроблені екологічні програми для шкіл та позашкільних установ, а також для методичної підготовки майбутніх учителів екології:

1 кл. “Готуємося стати юними екологами” (побудовані на принципі сезонності). Автор В. Д. Мелаш.

2-4 кл. “Юний Еколог” (на принципах емоційного сприйняття природи). Автор В. Д. Мелаш.

5-6 кл. “Рідний край” (на принципах краєзнавства та народної педагогіки). Автори: В. В. Антоненко, В. Д. Мелаш.

7 кл. “Екологія рослин” (на принципах краєзнавства і прогностичності). Автори: Ю. М. Романенко, В. Д. Мелаш.

8 кл. “Екологія Приазовського краю” (на принципах поєднання локальних і глобальних екологічних проблем). Автори: К. О. Терьохіна, В. Д. Мелаш.

9 кл. “Екологія людини” (на принципах гуманізації та “Я” концепції). Автори: Н. М. Рудченко, В. Д. Мелаш.

10 кл. “Глобальне екологічне мислення” (на принципі “Думай глобально, дій локально”). Автори: У. О. Чередниченко, В. Д. Мелаш.

11 кл. “Екологічна культура” (на поєднанні усіх принципів побудови екологічної освіти). Автори: О. Г. Калініна, В. Д. Мелаш.

Для реалізації всіх екологічних програм розроблено дидактичний пакет: екскурсії, нетрадиційні види занять, уроків, етичні бесіди, практичні, лабораторні заняття, екологічні акції, проекти. Підготовлена методика оцінювання знань з екології (тести), відзначені критерії оцінювання екологічних знань, змодельовано сучасний кабінет екології [10].

В основі усіх цих навчальних програм покладені навчальні програми для початкової школи, тому що початкова школа є “маяком” для дошкільнят та пропедевтикою для середньої загальноосвітньої школи [6].

Для методичної підготовки майбутніх учителів початкових класів в області екологічної освіти, для розвитку їх екологічного мислення підготовлені такі програми:

– навчальна програма “Методика викладання екології” – навчальна

дисципліна для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”; автор В. Д. Мелаш;

– навчальна програма “Безперервна екоосвіта” – спецкурс для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”; автор В. Д. Мелаш;

– навчальна програма “Екологічна етика” – спецкурс для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”; автор В. Д. Мелаш;

– навчальна програма “Педтехнологія організації екоосвіти в початковій школі” – спецкурс для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”; автор В. Д. Мелаш;

У пояснювальній записці програми “Методика викладання екології” визначено, що основною метою дисципліни є формування у майбутніх учителів екології знань та умінь з організації та здійснення безперервної послідовної екоосвіти.

Завдання дисципліни включають формування у студентів поняття про сучасні принципи екоосвіти; озброєння їх знаннями та вміннями, необхідними для здійснення додаткової екологічної освіти; розвиток у майбутніх педагогів умінь дослідницької діяльності з методики викладання екології.

Предметом дисципліни є цілі і завдання викладання, зміст освіти, методи і організаційні форми, матеріальна база навчання екології, передовий педагогічний досвід з екоосвіти.

Зміст дисципліни передбачає вивчення основних етапів і напрямків розвитку методики викладання екології як науки, цілей і завдань шкільної екологічної освіти, змісту і системи побудови шкільної екології та позашкільної екоосвіти, методики формування і розвитку екологічних понять, методів і засобів навчання екології, матеріальної бази навчання екології, особливостей викладання екології на факультативних курсах.

Курс складається з теоретичного та практичного блоків і блоку самостійної роботи. У теоретичному блоці розглядаються цілі та завдання шкільної екологічної освіти, зміст та побудова шкільної екології, методика формування та розвиток екологічних понять, методи навчання екології, засоби навчання та різні форми навчально-виховного процесу, складові матеріальної бази навчання екології, методики ведення факультативних курсів. Практичний блок з шкільного курсу екології передбачає формування у студентів умінь та навичок з планування та організації навчально-виховного процесу, роботи з методичною літературою, ознайомлення з методикою проведення різних типів та видів уроків, екскурсій та позакласних заходів, дослідницької роботи з екології.

Окремі питання курсу виносяться на самостійне позааудиторне

вивчення. Самостійна робота передбачає опанування студентами методики організації підготовки вчителя до навчально-виховного процесу з екології, підбір ними інформаційного матеріалу до проведення уроків з екологічним змістом та розробку активних методів та методичних прийомів.

Викладач визначає завдання для самостійного вивчення, проводить необхідні консультації та контролює виконання студентами самостійної роботи.

Метою дисципліни “Методика викладання екології” є надання студентам педагогічного вузу системи професійних знань, необхідних для здійснення екологічної освіти у школі; формування у них умінь та навичок творчо застосовувати знання з психолого-педагогічних наук в практиці викладання екології у школі, у позакласних та позашкільних установах. Основною метою дисципліни є формування у майбутніх учителів екології знань та умінь з організації та здійснення безперервної послідовної екоосвіти.

Завдання дисципліни включають:

- засвоєння студентами мети і завдань екологічної освіти учнів;
- формування поняття про сучасні принципи екологічної освіти;
- опанування знаннями та вміннями для здійснення додаткової екологічної освіти;
- розвиток у студентів умінь дослідницької діяльності з методики викладання екології.

Після вивчення цієї дисципліни студент повинен знати: основні етапи і напрямки розвитку екології як науки і як навчального предмету, цілі і завдання екологічної освіти, методику формування і розвитку екологічних понять, методи і засоби навчання екології, методику організації матеріальної бази викладання екології, особливості організації факультативних курсів з екології.

Студент повинен вміти: застосовувати екологічні знання для вирішення навчально-виховних, науково-методичних завдань, враховуючи вікові і соціально-психологічні особливості учнів, проводити навчально-виховну роботу з екології, визначати ступінь і глибину засвоєння учнями екологічного матеріалу, прищеплювати їм навички самостійного поповнення знань, використовувати різноманітні методи і форми викладання екології, виготовляти і застосовувати в навчальній роботі дидактичний матеріал з екології, організовувати і здійснювати краєзнавчу, природоохоронну роботу, використовувати її результати в навчально-виховному процесі.

У пояснювальній записці програми “Безперервна екоосвіта” спецкурсу

для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” спеціальності “Початкове навчання”, визначено, що основною метою спецкурсу є формування у майбутніх учителів початкової школи класів знань та умінь з організації та здійснення безперервної послідовної екоосвіти.

Завдання спецкурсу включають формування у студентів поняття про сучасні принципи екоосвіти; озброєння їх знаннями та уміннями, необхідними для здійснення додаткової екологічної освіти.

Предметом дисципліни є зміст екоосвіти, методи і організаційні форми реалізації факультативного курсу “Юний еколог”.

Зміст спецкурсу передбачає вивчення розвитку екологічної освіти – як пріоритетного напрямку педагогічної теорії та практики, змісту безперервної екологічної освіти, моделі організації екоосвіти, форм організації безперервної екоосвіти.

Спецкурс складається з теоретичного та практичного блоків і блоку самостійної роботи.

У теоретичному блоці формуються поняття про основні завдання Концепції екологічної освіти України, особливості екологічної освіти у початковій школі, а також про зміст та форми організації безперервної екоосвіти.

У практичному блоці розглядаються цілі та завдання факультативного курсу “Юний еколог”, методичний аналіз окремих тем факультативу, а також аналіз програми з природознавства “Я і Україна” (1-4 кл.) та регіональної екологічної програми “Екологія рідного краю” (1-11 кл.).

Окремі питання курсу виносяться на самостійне позааудиторне вивчення. Самостійна робота передбачає опанування студентами методики використання краєзнавчого матеріалу на факультативному занятті, використання аудіовізуальних засобів навчання, аналізу методичної літератури з екоосвіти та методики організації педагогічного експерименту з вивчення рівня екологічної культури.

Метою спецкурсу “Безперервна екоосвіта” є надання студентам педвузу системи професійних знань, необхідних для здійснення екологічної освіти у школі; формування у них умінь та навичок творчо застосовувати знання з психолого-педагогічних наук у практиці викладання екології в школі.

Основною метою спецкурсу є формування у майбутніх учителів початкових класів знань та умінь з організації та здійснення безперервної послідовної екоосвіти.

Завдання спецкурсу включають:

– формування поняття у студентів про мету і завдання екологічної

освіти молодших школярів;

– формування поняття про сучасні принципи екологічної освіти;

– опанування знаннями та уміннями для здійснення екоосвіти на факультативних курсах;

– розвиток у студентів умінь дослідницької діяльності з методики викладання екології.

Після вивчення спецкурсу студент повинен знати: основні етапи і напрямки розвитку екологічної освіти на Україні, особливості екологічної освіти в початковій школі, зміст безперервної екологічної освіти (зміст і структуру формальної та неформальної екологічної освіти), моделі екологічної освіти, а також форми та методи організації безперервної екологічної освіти молодших школярів.

Студент повинен вміти: застосовувати екологічні знання для вирішення навчально-виховних, науково-методичних завдань, враховуючи вікові і соціально-психологічні особливості учнів, проводити навчально-виховну роботу з екології з молодшими школярами, визначати рівень екологічної культури у учнів початкових класів, організовувати і здійснювати краєзнавчу, природоохоронну роботу.

У пояснювальній записці до програми “Екологічна етика” спецкурсу для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”, акцентується, що на початку III тисячоліття світове співтовариство дедалі більше переконується – капітал та ресурси – це скороминущі цінності. Абсолютною, універсальною цінністю є Життя. Біосфера – умова існування Життя на Землі, найвища людська цінність. Багатство та розкіш високорозвинених країн, досягнуті шляхом руйнування національних екосистем, виснаження компенсаторних можливостей біосфери – злочинні та вимагають покаяння. Пора зрозуміти – Земля одна і єдина. Неможливо побудувати екологічний рай у окремії країні. Як побудувати нову систему цінностей, створити культуру – адекватну природі, вписатися у біосферні цикли? Де взяти екологічну культуру – заходи та спосіб розкриття, реалізації сутнісних сил Людини у її екосоціальному бутті? Відповідь доволі проста – у багатстві світової культури, цінностях екологічної культури світу. Культура є унікальним механізмом самозбереження суспільства, є засобом його адаптації до навколишнього світу. Формування екологічної культури – необхідна умова подальшого існування усієї цивілізації. Адже подолання сучасної екологічної кризи неможливе без здійснення корінної переорієнтації суспільної свідомості – ідеологічної, психологічної та моральної перебудови життєвих цілей розвитку. Стає дедалі зрозумілішим, що ступінь розвитку цивілізації визначається низкою моральних і духовних

цінностей. Культура й етика, мораль і духовність стали фактором подальшого прогресу людства.

Найважливішою передумовою формування та затвердження екологічної культури, етики у особистісному розвитку є введення спецкурсу “Екологічна етика”. Головною ідеєю пропонованого спецкурсу є виявлення передумов подолання соціально-екологічних протиріч на основі нових цінностей людини.

Метою спецкурсу є інтерактивне засвоєння провідних ідей та концепцій коеволюційної стратегії розвитку людства, набуття глибоких знань та дійсної компетентності у проблемах соціально-природного характеру, формування на цьому підґрунті екологічної культури, необхідної для переосмислення людиною свого місця у світі та вироблення екоетичних норм.

Основне завдання спецкурсу полягає у формуванні коеволюційного мислення та екоетичних цінностей. Важливим завданням спецкурсу є виховання екологічно грамотної особистості, здатної до вирішення проблемних ситуацій у системі “людина – навколишнє середовище”, пов’язаних із майбутньою професійною діяльністю (педтехнологією формування екоетичних понять).

Особливе значення спецкурсу “Екологічна етика” полягає у затвердженні етичних імперативів, що ґрунтуються на глибокій повазі до всього живого.

У діяльнісному аспекті – вирішуються завдання практичного застосування екоетики: міжнародне співробітництво, заповідна справа, екологічне право.

Після вивчення спецкурсу студент повинен знати такі поняття, як екологічна культура, екологічна етика, теорія екологічної етики, етичні принципи і правила ставлення до природи, екоетичний ідеал, ноосфера, коеволюція.

Студент повинен вміти застосовувати екоетичні поняття про вирішення глобальних та локальних екопроблем людства, здійснювати навчально-виховний процес з екології, враховуючи вікові і соціально-психологічні особливості учнів, визначати рівень екологічної культури на основі сформованості етичних понять.

У пояснювальній записці до програми “Педтехнологія організації екоосвіти в початковій школі” спецкурс, для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”, вказано що основною метою спецкурсу є формування у майбутніх вчителів та наукових працівників знань та вмінь з організації педтехнології формування екологічної культури. Завдання

спецкурсу включають формування у магістрантів знань про сучасні принципи екологічної освіти, про поняття екологічної культури в системі безперервної, спадкоємної освіти, розвиток умінь дослідницької роботи, з методики викладання екології. Предметом вивчення є принципи екологічної освіти, формування екологічної культури в системі безперервної спадкоємної освіти, педтехнологія складання навчальних програм з екології на різних ступенях навчання, педтехнологія позакласної та позашкільної роботи з екологічного виховання. Зміст спецкурсу передбачає вивчення методики формування екологічної культури в системі безперервної, спадкоємної освіти: формування екокультури в сім'ї та дитячому дошкільному закладі; у початковій та середній школі; у додатковій освіті, а також педтехнологія позакласних та позашкільних заходів з екологічного виховання. Спецкурс складається з теоретичного та практичного блоків і блоку самостійної роботи. У теоретичному блоці розглядаються:

– екологічна культура – новий аспект вищої освіти, взаємозв'язок педагогіки і психології, методики викладання природознавства, методики викладання валеології та інших наук під час формування екологічної культури;

– специфічні принципи екоосвіти: міждисциплінарність, системність, неперервність вивчення екологічного матеріалу, єдність інтелектуального та емоційних аспектів в діяльності учнів з вивчення та ставлення до навколишнього середовища, взаємозв'язок глобальних та локальних екологічних проблем;

– формування екокультури в системі безперервної, спадкоємної освіти;

– педтехнологія складання навчальних програм з екології для різних вікових груп;

– педтехнологія позакласної та позашкільної роботи з екологічного виховання.

Практичний блок з спецкурсу передбачає: аналіз програм “Я і Україна”, “Основи здоров'я”, знайомство з методикою роботи в дитячому садку, початковій та середній школі, а також з особливостями проведення позакласної, позашкільної роботи.

Окремі питання курсу виносяться на самостійне позааудиторне вивчення. Самостійна робота передбачає опанування студентами методики організації підготовки викладача до навчально-виховного процесу: підбір інформаційного матеріалу для викладання екології, організація навчально-виховного процесу з екології.

Метою спецкурсу є формування у майбутніх викладачів знань та вмінь

з організації та здійснення безперервної, послідовної екологічної освіти для виховання екокультури.

Для досягнення цієї мети потрібно розв'язати такі завдання:

1. Сформувати поняття про сучасні принципи екологічної освіти.
2. Розвинути поняття екологічної культури в системі безперервної, спадкоємної освіти.
3. Сформувати знання та вміння для здійснення додаткової екологічної освіти.
4. Сформувати вміння та навички з складання екологічних програм для всіх етапів навчання.
5. Розвинути вміння для дослідницької діяльності в галузі педагогіки.

Після вивчення спецкурсу магістранти повинні знати:

- взаємозв'язок педагогіки, психології, методики викладання природознавства, валеології, інших наук під час формування екологічної культури;
- принципи екологічної освіти;
- методику формування екологічної культури в системі безперервної, спадкоємної освіти.

Магістранти повинні вміти:

- застосовувати екологічні знання для складання програм, враховуючи вікові, соціально-психологічні особливості;
- проводити позакласну, позашкільну роботу з екології;
- організовувати, здійснювати краєзнавчу, природоохоронну роботу та використовувати її результати в навчально-виховному процесі з екології.

Для активізації наукової діяльності студентів, майбутніх вчителів початкових класів була створена студентська наукова лабораторія "Екологічна освіта для сталого розвитку" (2010 р.). (Координатори доц. В. Д. Мелаш, доц. В. В. Молодиченко, куратори: ас. Ю. О. Шишкіна, ас. О. В. Гнатів, Н. В. Вахняк та інші) [9].

Для формування у студентів екологічної культури, екологічної етики, екологічної свідомості та мислення використовуються такі форми роботи:

- розробка, підготовка і проведення студентами екологічних заходів для загальноосвітніх шкіл і студентів-мешканців гуртожитків;
- створення відеофільмів та реклами про біорізноманіття та екологічні проблеми регіону;
- проведення і участь у науково-практичних конференціях екологічного напрямку.

Також в лабораторії планується використання інших форм:

- проведення лекцій, семінарів, круглих столів, дискусій, консультацій

з актуальних екологічних проблем з питань екологічної освіти та виховання;

- організація екскурсій, виїзних семінарів – тренінгів та природно-заповідні території Запорізької області;
- проведення конкурсів екологічних проектів студентів;
- організація студентських екологічних акцій з охорони природи рідного краю.

Найбільш з ефективніших організаційних форм для формування екологічного мислення є участь у науково-практичних конференціях. Студенти – члени наукової лабораторії вже прийняли участь у науково-практичній конференції “Толерантність як сенс і спосіб буття людини третього тисячоліття” яка відбулася 23-24 вересня на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького з напрямку “Екологічна освіта в контексті толерантності як смисл життя людини майбутнього”. Студенти підготували такі виступи:

- екологічна просвіта та виховання, як реальна необхідність для майбутнього людства;
- насильство та толерантність у відносинах з довкіллям;
- толерантність – етика відповідальності і турботи про живу природу;
- екологоорієнтовані цінності;
- педтехнології формування екологічного мислення, свідомості.

Висновки. Таким чином, сучасна екологічна освіта може бути представлена як цілісна система, для якої притаманні всезагальність, інтегративність, неперервність і спрямованість на формування екологічного мислення в контексті гармонійного розвитку особистості. Саме екологічне мислення має сприяти пошуку шляхів відновлення гармонії природи, підірваної сьогодні домінуванням техногенної цивілізації.

Використана література:

1. Дерябо С. Д., Ясвин В. А. Экологическая педагогика и психология. – Ростов на Дону : Феникс, 1996. – 480 с.
2. Дробноход М. Г. Концепційні основи формування екологічного мислення та здібностей людини будувати гармонійні відносини з природою / М. Г. Дробноход, Ф. В. Вальвач, С. І. Іваненко. – К. : МАУП, 2000 – 76 с.
3. Кисельова М. М., Канак Ф. М. Національне буття серед екологічних реалій. – К. : Тандем, 2000. – 320 с.
4. Крисаченко В. С., Хилько М. І. Екологія. Культура. Політика: Концептуальні засади сучасного розвитку. – К. : Знання України, 2002. – 598 с.
5. Степанюк А. В., Герц І. І. Білетика : навч. метод. посібник. – Тернопіль : ТДПУ, 2001. – 144 с.
6. Мелаш В. Д. Екологія. Факультативний курс для початкової школи. – Мелітополь, 2001. – 48 с.
7. Мелаш В. Д. Педтехнология непрерывного экологического образования в системе – д/сад-школа – ВУЗ : материалы Международн. конференции [“Непрерывность развития профессионально-творческих способностей учащихся и студентов в системе образования”]. – Киев- Мелітополь, 1997. С.30-35

8. Melash V. D/ Profect of ecological education. [5 tt, audes Conference Zurich Surtreterlanol April 15-17. 1999 VRL; <http://www.audes-conferencence.ethr.ch>.]
9. Мелаш В. Д. Екологічна культура і етика як антропологічний орієнт для людини ХХІ століття // Пост Методика. – 2008. – № 7(84). – С. 62-67.
10. Мелаш В. Д., Вельчева Л. Г., Молодиченко В. В. Формування екологічної культури школярів : навч. посіб. – Мелітополь : Видавництво “Мелітополь”, 2008. – 148 с.

МЕЛАШ В. Д., МОЛОДИЧЕНКО В. В. Методическая подготовка будущих учителей начальной школы к экологическому мышлению.

В статье авторы дают информацию о действующей авторской педтехнологии непрерывного экологического образования в системе (школа – ВУЗ) и создании студенческой научной лаборатории “Экологическое образование для устойчивого развития” при Мелитопольском государственном педагогическом университете имени Богдана Хмельницкого.

Ключевые слова: педтехнология непрерывного экологического образования, студенческая научная лаборатория “Экологическое образование для устойчивого развития”.

MELASH V. D., MOLODICHENKO V. V. Methodical preparation of the Future Teachers of Elementary school to Ecological Mentality.

The authors presents the information about the pedagogical technology of the permanent ecological education in the system: school-university; about organizing the student scientific laboratory „Ecological Education for the permanent development” at. Melitopol State Pedagogical University Bogdan Khmelnitsky by name.

Keywords: pedagogical technology, ecological education, student scientific laboratory, permanent development.

**Мозгова Г. П.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

СПРИЯТЛИВИЙ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КЛІМАТ – ПЕРЕДУМОВА ФІЗИЧНОГО ТА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ

У статті проведений огляд та аналіз особливостей формування психосоматичних розладів у результаті негативного соціально-психологічного клімату.

Ключові слова: соціально-психологічний клімат, психосоматичні розлади, діти.

У психологічному словнику В. В. Давидова, О. В. Запорожця, Б. Ф. Ломова йде мова про психологічний клімат як соціально-психологічне поняття емоційного та соціально-оціночного характеру. Дослівно це поняття визначається як “переважаючий в групі чи колективі відносно стійкий емоційний настрій, в якому поєднуються настрої людей, їх душевні переживання і хвилювання, відношення один до одного, до роботи та до оточуючих подій” [1, 4]. При цьому вказується, що психологічний клімат може бути сприятливим чи несприятливим, здоровим чи нездоровим. Отже, можна зробити висновок, що саме здоровий психологічний клімат